Súd:	Okresný súd Banská Bystrica
Spisová značka:	16C/80/2009
Identifikačné číslo súdneho spisu:	6109211670
Dátum vydania rozhodnutia:	09. 05. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Pavol Tomáš
ECLI:	ECLI:SK:OSBB:2016:6109211670.16

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Banská Bystrica v konaní pred sudcom JUDr. Pavlom Tomášom, v právnej veci žalobcu I. I., nar. XX. XX. XXXX, bytom W. XX, XXX XX J. J., občana Slovenskej republiky, v konaní právne zastúpeného advokátkou JUDr. Elenou Ľalíkovou, advokátska kancelária so sídlom Podbrezovská 34, 831 06 Bratislava, proti žalovanej Slovenská republika - Ministerstvo spravodlivosti SR, so sídlom Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, o náhradu škody z nezákonného súdneho rozhodnutia, takto

r o z h o d o l :

Odporca je p o v i n n ý zaplatiť navrhovateľovi sumu 315 153,00 Eur s 5 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 300 000,00 Eur od 09. 05. 2016 do zaplatenia a 6 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 15 153,00 Eur od 11. 05. 2009 do zaplatenia, všetko v lehote 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Súd vo zvyšku návrh z a m i e t a .

O náhrade trov konania súd rozhodne po právoplatnosti tohto rozhodnutia.

o d ô v o d n e n i e :

Žalobca sa žalobou doručenou tunajšiemu súdu dňa 24. 06. 2009 domáhal proti žalovanej po čiastočnom späťvzatí nároku zaplatenia sumy 315 153Eur so 6 % úrokom z omeškania od 11. 05. 2009 do zaplatenia titulom náhrady škody spôsobenej nezákonným trestným stíhaním a v ňom vydanými rozhodnutiami o väzbe a treste.

Súd rozhodol vo veci rozsudkom č. k. 16C/80/2009-164 zo dňa 01. 12. 2010, ktorý odvolací súd zrušil s odôvodnením, že nie je možné náhradu priznať za obdobie, keď žalobca nebol vo väzbe, t. j. za obdobie od 01. 03. 1999 do 19. 03. 1999 ani za obdobie, keď bol zamestnaný, napr. v roku 2001 - 5 mesiacov, v roku 2003 - 4 mesiace, v roku 2005 - 6 mesiacov, v roku 2006 - 12 mesiacov, v roku 2007 - 9 mesiacov. Okrem toho odvolací súd uviedol, že prvostupňový súd nedostatočne odôvodnil priznanie nárokov z dôvodu poškodenia povesti a sťaženia spoločenského uplatnenia v spoločenskom, občianskom, a pracovnom postavení vo výške 100 000 Eur a 200 000 Eur.

Ústavný súd SR na sťažnosť navrhovateľa v náleze sp. zn. III. ÚS 46/2013-40 konštatoval, že odôvodnenie zrušujúceho rozhodnutia nespĺňa požiadavky na kvalitu odôvodnenia rozhodnutí všeobecných súdov zo základného práva na súdnu ochranu a z práva na spravodlivé súdne konanie.

Následne odvolací súd rozhodol a vo svojom zrušujúcom rozhodnutí č. k. 15Co/645/2013 uviedol, že z výpisu pripojeného k odvolaniu je zjavné, že právne služby vyúčtované na sumu 473 Eur boli účelné a dňa 03. 12. 2010 aj reálne zaplatené. V novom rozhodnutí sa má Okresný súd vysporiadať s argumentmi týkajúcich sa výšky nárokov na náhradu nemajetkovej ujmy, pričom len porovnanie s prípadmi Pavletič a Kučera nepostačuje. Odvolací súd poznamenal, že Okresný súd správne vychádzal z článku 5 ods.

1 a 5 Dohovoru, ktorý zaručuje odškodnenie za pozbavenie osobnej slobody. Čo sa týka priznaných úrokov z omeškania je potrebné rozčleniť nemajetkovú a majetkovú ujmu a zvážiť či pri majetkovej ujme prichádzajú do úvahy úroky z omeškania a ak áno, či je možné ich priznať v lehote troch dní od doručenia žaloby subjektu, ktorý má plniť a pri nemajetkovej ujme len od doby, keď súd ustáli výšku priznanej nemajetkovej ujmy.

Následne sa navrhovateľ vo veci vyjadril, že po začatí trestného konania stratil akúkoľvek možnosť pracovať v akejkoľvek bezpečnostnej službe ako pracoval predtým a na ktorú bol celý život pripravovaný a využívaný. Poukázal na rozhodnutie Ústavného súdu I. ÚS 2551/13, podľa ktorého existencia samotného trestného stíhania už len tým, že vnáša do života poškodeného neistotu, znamená pre neho významnú psychickú záťaž. Navrhovateľ aj naďalej v zmysle svojich vyjadrení zotrval na uplatnenej náhrade škody, ktorá ostala vymedzená ako:
- 14 517 Eur ako náhrada za stratu na zárobku za obdobie od 01. 03. 1999 do 31. 07. 2008
- 163 Eur a 473 Eur ako náklady obhajoby v trestnom konaní zaplatené obhajcom JUDr. Lacekovi a JUDr. Ľalíkovej
- 200 000 Eur za morálnu ujmu za psychické a fyzické utrpenie a strádanie počas trestného stíhania od 02. 03. 1999 do 15. 08. 2008
- 100 000 Eur za poškodenie povesti a sťaženie spoločenského uplatnenia v spoločenskom, občianskom a pracovnom postavení.

Odporca poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6MCdo/15/2012, 6Cdo/37/2012, na prípad Winkler a naznačil, že súd nemôže bezbreho priznavať odškodnenie nemajetkovej ujmy, ale je limitovaný zákonom č. 514/2003 Z. z. a z. č. 215/2006 Z. z. maximálne do 50. násobku minimálnej mzdy. V časti nároku náhrady ušlého zárobku sa odporca stotožnil s názorom odvolacieho súdu a uznal nárok na stratu zárobku jedine za obdobie väzby. Čo sa týka náhrady trov obhajoby, žiadal vykonať dokazovanie, či trovy boli aj reálne vyplatené.

Okresný súd vo veci opätovne vykonal dokazovanie oboznámením sa so žalobou, pripojeným trestným spisom tunajšieho súdu sp. zn. 3T/25/2002, oboznámením sa s výsluchmi žalobcu a svedkov E. S., S. I., X. T., K. X. a W. V., potvrdeniami o príjmoch a zamestnaniach žalobcu, výškami minimálnych miezd za jednotlivé obdobia, s predloženými rozhodnutiami a ďalšími listinnými dôkazmi nachádzajúcimi sa v spise a zistil nasledovný skutkový stav:

Uznesením vyšetrovateľa KÚV PZ Banská Bystrica zo dňa 02. 03. 1999 ČVS: KUV-104/10-97 bolo voči žalobcovi vznesené obvinenie pre skutok právne kvalifikovaný ako trestný čin sprenevery podľa § 248 ods. 1, ods. 3 písm. a) a ods. 4 Trestného zákona spáchaný v spolupáchateľstve.

Uznesením tunajšieho súdu zo dňa 19. 03. 1999 sp. zn. Tp/16/99 bol žalobca toho istého dňa vzatý do väzby, z ktorej bol prepustený dňa 09. 02. 2000 na podklade uznesenia tunajšieho súdu zo dňa 05. 01. 2000 sp. zn. 5T/90/99 v spojení s uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 09. 02. 2000 sp. zn. 8To/91/00. Rozsudkom tunajšieho súdu zo dňa 07. 03. 2003 sp. zn. 3T/25/2002 v spojení s uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 14. 01. 2004 sp. zn. 2To/291/2003 bol žalobca odsúdený k nepodmienečnému trestu odňatia slobody v trvaní 5 rokov pre vyššie uvedený trestný čin sprenevery. Uložený trest odňatia slobody vykonával v dňoch 14. 01. 2004 až 31. 08. 2004, kedy bol z výkonu trestu prepustený na základe zrušujúceho uznesenia Najvyššieho súdu SR z 31. 08. 2004 sp. zn. 5Tz/27/2004, ktorým Najvyšší súd zrušil uvedené rozhodnutia nižších súdov a vrátil vec tunajšiemu súdu na ďalšie konanie. Následne tunajší súd rozsudkom zo dňa 06. 03. 2008 č. k. 3T/25/2002-817 právoplatným dňa 30. 07. 2008 v spojení s uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 30. 07. 2008 sp. zn. 3To/160/2008 žalobcu spod obžaloby oslobodil podľa § 226 písm. c) Trestného poriadku pretože nebolo dokázané, že skutok spáchal.

Súd zistil, že navrhovateľ počas trestného stíhania bol 11 mesiacov vo väzbe a 7 a pol mesiaca vo výkone trestu odňatia slobody, ktoré skončilo jeho právoplatným oslobodením spod obžaloby.

Súd ďalej zistil, že navrhovateľ, čo aj sám odporca v konaní potvrdil, si uplatnil nároky u odporcu dňa 10. 11. 2008, tieto však v lehote 6 mesiacov uspokojené neboli.

Z výpovede navrhovateľa súd zistil, že ten v minulosti pracoval na Policajnom prezídiu na oddelení všeobecnej kriminality a bol verejne činnou osobou. Potom čo voči nemu bolo vznesené obvinenie sa jeho život výrazne zmenil. Jeho prípad bol medializovaný tak v tlači ako aj v rozhlase, manželka aj deti ho podozrievali, že si mal trestným činom privlastniť 3 milióny slovenských korún. Po prepustení z výkonu trestu od neho kamaráti bočili a následne pri hľadaní zamestnania mal ako trestne stíhaná osoba problémy. Buď ho kvôli prebiehajúcemu trestnému stíhaniu odmietli zamestnať alebo pracoval za minimálnu mzdu.

Z výpovede svedkyne S.S., manželky žalobcu, súd zistil, že počas manželovej väzby rozmýšľala o rozvode, pretože mu prestala dôverovať. Po prepustení z väzby sa zmenil, predtým bol pohodovým človekom ale potom začal byť samotár a s nikým sa nekamarátil. Tak susedia ako aj kamaráti sa od nich odvrátili. Dcéra žalobcu X. T. potvrdila, že otcov prípad bol medializovaný, no oni spočiatku neverili, že mohol spáchať trestný čin, ale postupne sa dôvera k otcovi stratila a v rodine vládlo napätie. Svedok E. S., ktorý bol bývalým kolegom žalobcu, v konaní uviedol, že ľudia sa ho vypytovali na žalobcu a ukradnuté peniaze, pričom pod vplyvom medializácie prípadu povedal žalobcovi po jeho prepustení z väzby, aby sa už nestretávali nakoľko mu to ako podnikateľovi škodí. Obdobne svedkyňa K. X. vypovedala, že predtým žalobca pomáhal škole, ktorú navštevovala jeho dcéra, bol v školskom výbore, no po prepustení z väzby tieto vzťahy ochladli a zo žalobcu sa stal roztržitý a zádumčivý človek, akým predtým nebol. Aj svedok W. V. potvrdil, že v dôsledku trestného stíhania začali žalobcu známi ignorovať, a nemohol si kvôli tomu nájsť zamestnanie.

Súd z príjmového pokladničného dokladu zo dňa 10. 03. 1999 zistil, že žalobca uhradil sumu 5000 Sk (165,97 Eur) advokátovi JUDr. Lacekovi, ktorý ho, ako vyplýva z pripojeného trestného spisu, obhajoval na základe plnej moci zo dňa 03. 03. 1999, a ktorý v mene žalobcu vykonal v trestnom konaní celkovo 4 úkony právnej pomoci.

Z prehľadu zamestnaní, ktorý nebol medzi účastníkmi sporný vyplýva, že žalobca bol počas obdobia svojho trestného stíhania od marca 1999 do júla 2008 zamestnaný 5 mesiacov v roku 2001, 4 mesiace v roku 2003, 6 mesiacov v roku 2005, celý rok 2006 a 9 mesiacov v roku 2007.

Súd po oboznámení sa so skutkovým stavom posudzoval nárok navrhovateľa v zmysle zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom vzhľadom na prechodné ustanovenie § 27 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov. Už samotné ustanovenie § 1 zákona č. 58/1969 Zb. upravuje absolútnu objektívnu zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím. V danom prípade podmienkami zodpovednosti za vznik škody sú nezákonné rozhodnutie, vznik škody a príčinná súvislosť medzi nimi. Zákon č. 58/1969 Zb. ďalej osobitne upravuje v § 5 a § 6 absolútnu objektívnu zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú rozhodnutím o väzbe a rozhodnutím o treste. Predpokladom zodpovednosti štátu sú vykonanie väzby alebo úplné či čiastočné vykonanie trestu na tom, kto bol spod obžaloby oslobodený, vznik škody a príčinná súvislosť medzi nimi. Za nezákonné rozhodnutie sa podľa rozhodnutia NS SR sp. zn. 1 Cdo 53/93 považuje aj uznesenie orgánu činného v trestnom konaní o vznesení obvinenia v prípade, že obžalovaný bol spod obžaloby právoplatne oslobodený.

Podľa článku 5 ods. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd každý, kto bol obeťou zatknutia alebo zadržania v rozpore s ustanoveniami tohto článku, má nárok na odškodnenie.

Podľa § 11 OZ fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

Podľa § 13 ods. 1 až 3 OZ fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie. Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

Podľa § 136 OSP ak možno výšku nárokov zistiť len s nepomernými ťažkosťami alebo ak ju nemožno zistiť vôbec, určí ju súd podľa svojej úvahy.

Podľa § 442 ods. 1 OZ uhrádza sa skutočná škoda a to, čo poškodenému ušlo (ušlý zisk).
Podľa § 444 OZ pri škode na zdraví sa jednorazove odškodňujú bolesti poškodeného a sťaženie jeho spoločenského uplatnenia.

Čo sa týka vzniknutej škody vo výške 165,97 Eur a 473 Eur, v tomto smere mal súd vykonaným dokazovaním za preukázané, že v dôsledku vznesenia obvinenia žalobcovi vznikla škoda vyplatením sumy 165,97 Eur advokátovi JUDr. Lacekovi za obhajobu v trestnom konaní. Z tejto sumy si žalobca v konaní uplatnil sumu 163 Eur, ktorú mu súd priznal titulom skutočnej škody v zmysle § 442 ods. 1 Občianskeho zákonníka v nadväznosti na ust. § 20 zákona č. 58/1969 Zb., pretože o túto sumu sa znížil jeho majetok v dôsledku nezákonného uznesenia o vznesení obvinenia. Pokiaľ ide o sumu 473 Eur požadovanú žalobcom za trovy konania, ktoré mal vyplatiť za obhajobu v trestnom konaní JUDr. Ľalíkovej, súd mal preukázané, že právna zástupkyňa úkony, ktoré vykonala za navrhovateľa účelné a tie aj riadne vyfaktúrovala, boli vedené v účtovníctve a v konaní predložené ako dôkaz. V tejto časti súd potom žalobe vyhovel v plnom rozsahu, pretože žalobca preukázal predmetný nárok v tejto časti.

Súd v časti nároku na náhradu ušlej mzdy mal vykonanými dôkazmi jednoznačne za preukázané, že žalobca po tom, čo mu bolo vznesené obvinenie vykonal väzbu v trvaní takmer 11 mesiacov a trest odňatia slobody v trvaní 7 a pol mesiaca a že bol spod obžaloby právoplatne oslobodený. V tomto smere medzi účastníkmi nebolo sporné, že žalobca bol pred vzatím do väzby zamestnaný, z ktorého dôvodu ako náhradu za stratu na zárobku žiadal za obdobie od 01. 03. 1999 do 31. 07. 2008 sumu 14.517 Eur. Súd dokazovaním zistil, že minimálna mzda za obdobie do 31. 03. 1999 bola 3000 Sk, od 01. 04. 1999 3600 Sk, od 01. 01. 2000 4000 Sk, od 01. 10. 2000 4400 Sk, od 01. 10. 2001 4920 Sk, od 01. 10. 2002 5570 Sk, od 01. 10. 2003 6000 Sk, od 01. 10. 2004 6 500 Sk, od 01. 10. 2005 6900 Sk.

Súd mal preukázané, že žalobca v dôsledku vznesenia obvinenia, následnej väzby, výkonu trestu a dlhotrvajúceho trestného stíhania sa nemohol zamestnať, resp. ak sa zamestnal, tak za minimálnu mzdu. V príčinnej súvislosti s neoprávneným trestným stíhaním mu tak vznikla škoda na ušlom zisku zo závislej práce. Ak sa v priebehu svojho trestného stíhania nemohol zamestnať a dosahovať tak aspoň minimálnu mzdu, bolo to v dôsledku vznesenia obvinenia, väzby a vykonaného trestu. Z dôvodu, že súd nie je viazaný právnou kvalifikáciou uplatneného nároku, posúdil tento nárok ako ušlý zisk, pretože ako vyplýva z § 21 zákona č. 58/1969 Zb. a § 445 OZ strata na zárobku sa uhrádza peňažným dôchodkom. Ušlým ziskom sa rozumie peniazmi vyjadriteľná ujma spočívajúca v tom, že poškodený v dôsledku škodnej udalosti nedosiahne rozmnoženie majetkových hodnôt, ktoré sa dalo očakávať pri pravidelnom chode vecí. Navrhovateľ do začatia trestného stíhania poberal minimálnu mzdu, po výkone trestu žil v neistote či sa mu niekedy podarí nájsť prácu, nemohol si nájsť stabilnú prácu ani za minimálnu mzdu. Žalobcovi z tohto dôvodu nedošlo k rozmnoženiu majetkových hodnôt, dokonca z dôvodu trestného stíhania, väzby a nepodmienečného odsúdenia sa mu tak znížil majetok.

Podľa rozhodnutia Ústavného súdu sp. zn I. ÚS 2551/13 má súd za to, že existencia samotného trestného stíhania už len tým, že vnáša do života poškodeného neistotu, znamenala významnú psychickú záťaž pre navrhovateľa. Už samotným nezákonným zásahom do ľudských práv navrhovateľa, osobnej slobody, súkromného života a jeho zdravia sa v danej súvislosti dostavila aj ujma vo vzťahu k legitímnym očakávaniam na možnosti zamestnať sa, vo vzťahu k rodine či tretím osobám a došlo k narušeniu dôstojnosti človeka v očiach verejnosti. Súd má potom za to, že navrhovateľ v príčinnej súvislosti so začatím trestného stíhania a s väzbou sa nemohol zamestnať, a preto mu patrí náhrada mzdy aj za obdobie, kedy sa v nemohol kvôli zásahom do osobnosti a ľudskej dôstojnosti zamestnať v profesii, ktorú vykonával, a na ktorú mal vzdelanie. Súd sa oboznámil so štatistickými údajmi minimálnych miezd za roky 1999 až 2005, ktoré boli predložené navrhovateľom od Štatistického úradu SR, z ktorých mal súd preukázanú dôvodnosť výšky uplatnených nárokov navrhovateľa za stratu na zárobku. Vykonaným dokazovaním štatistických údajov za obdobie od 31. 03. 1999 až rok 2005 súd zistil že celková suma minimálnych miezd len za predmetné ročné obdobia predstavovala sumu 14250 Eur. Z uvedeného vyplýva, pokiaľ si navrhovateľ uplatnil od 01. 03. 1999 do 31. 07. 2008 sumu 14.517 Eur ako náhradu mzdy, je táto v zmysle vzniknutej nemožnosti zamestnať sa, ktorá vznikla v príčinnej súvislosti s trestným konaním dôvodnou. Súd neprehliadol ani ten fakt, že momentálne navrhovateľ je poberateľom dôchodku vo výške 252 Eur, čo ma samozrejme príčinnú súvislosť s

neoprávnene vedeným trestným stíhaním voči nemu. Súd mal potom za to, že požadovaná strata na zárobku primerane vyjadruje aj náhradu za utrpený stres, pocity frustrácie, neistoty, nespravodlivosti, ktoré boli vyvolané aj nemožnosťou nájsť si plnohodnotnú prácu.

Čo sa týka náhrady nemajetkovej ujmy súd zistil, že žalobca svoje nároky uplatnil u odporcu dňa 10. 11. 2008, tieto však v lehote 6 mesiacov neboli uspokojené.

Pri rozhodovaní o nemajetkovej ujme súd postupoval v zmysle z rozhodnutia NS SR sp. zn. 4 Cdo/177/2005, a to tým spôsobom, že nárok na náhradu nemajetkovej ujmy treba posudzovať aj v súvislosti s čl. 5 ods. 1 a 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, i keď nárok na odškodnenie väzby vznikol podľa ustanovenia § 5 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. Aj keď teda vnútroštátna právna úprava odškodnenia pozbavenia osobnej slobody nezákonným rozhodnutím o väzbe, resp. o treste v zmysle § 5 a § 6 zákona č. 58/1969 Zb. a § 442 ods. 1 Občianskeho zákonníka umožňuje iba poskytnutie náhrady skutočnej škody a ušlého zisku, čl. 5 ods. 5 Dohovoru, ktorý pod odškodnením rozumie tak škodu materiálnu ako aj nemateriálnu (ujmu), je potrebné podľa čl. 154c ods. 1 Ústavy SR, aplikovať prednostne pred vnútroštátnou úpravou vo vzťahu k vymedzeniu obsahu pojmu škoda. Takýmto spôsobom, teda v zmysle čl. 5 ods. 1 a 5 Dohovoru, súd právne hodnotil uplatnený nárok žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy za nezákonnú väzbu a vykonaný trest odňatia slobody. Každé nezákonné trestné stíhanie a v rámci neho vykonaná väzba, prípadne aj trest odňatia slobody predstavujú značný zásah do osobnej slobody fyzickej osoby, nepochybne vyvolávajú nielen konkrétne peniazmi oceniteľné škody ale aj také negatívne následky, ktoré nie sú vyčísliteľné a peniazmi oceniteľné. Takéto následky vplývajú na ďalší osobný život a životný osud jednotlivca, na jeho česť, dobrú povesť, jeho postavenie a ďalšie uplatnenie v nasledujúcom osobnom, pracovnom či kultúrnom živote. Pritom netreba strácať zo zreteľa ústavnú zásadu vyjadrenú v článku 50 ods. 2 Ústavy SR, podľa ktorej sa každý považuje za nevinného dokiaľ súd nevysloví právoplatným odsudzujúcim rozsudkom jeho vinu.

Súd pri určovaní primeranosti odškodnenia sa vysporiadal s námietkou odporcu limitácie nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 215/2006 Z. z., ktorý sa ako odkazová poznámka zákona č. 514/2003 Z. z. stal novelou č. 412/2012 Z. z., účinnou od 01. 01. 2013. Nakoľko nezákonné odsúdenie vzniklo v roku 2004 a všetky zákony u nás platia do budúcna, pretože pravá retroaktivita je v našom právnom poriadku v zmysle čl. 1 ods. 1 Ústavy SR zakázaná a samotná limitácia sa vzťahuje len na odškodnenie obetí trestných činov a nie za priamu zodpovednosť štátu za svoju zodpovednosť, súd túto námietku odporcu nepovažoval za právne relevantnú vzťahujúcu sa na daný prípad.

Súd potom pri určovaní výšky nemajetkovej ujmy za poškodenie povesti a sťaženie spoločenského uplatnenia a za morálnu ujmu za psychické a fyzické utrpenie a strádanie počas trestného stíhania okrem iného vychádzal z rozhodnutia ESĽP Davies c. Spojené kráľovstvo, sťažnosť č. 42007/98 zo 16. 07. 2002, z ktorého vyplýva, že citovú úzkosť kvôli svojej povahe nemožno preukazovať určitým dôkazom. Súd má za to, že už samotným porušením základných práv a slobôd vzniká nemajetková ujma. V konaní mal súd za preukázané, že žalobca bol nezákonne pozbavený osobnej slobody väzbou a trestom počas jeden a pol roka, počas ktorej doby bol podrobený strádaniu a odlúčeniu od svojej najbližšej rodiny. Okrem toho jeho trestné stíhanie trvalo vyše 9 rokov, počas ktorého času stratil v jeho dôsledku možnosť obvyklého uplatnenia sa v pracovnom živote a spoločenskom živote.

Z vykonaného dokazovania výsluchom svedkov súd zistil, že S. I., manželka žalobcu, v súvislosti s trestným stíhaním rozmýšľala o rozvode, pretože navrhovateľovi prestala dôverovať. Svedkyňa uviedla, že navrhovateľ po prepustení z väzby sa zmenil, predtým bol pohodovým človekom, ale potom začal byť samotár a s nikým sa nekamarátil. Tak susedia ako aj kamaráti sa od nich odvrátili. Dcéra žalobcu X. T. potvrdila, že otcov prípad bol medializovaný a aj na základe toho postupne sa dôvera k otcovi stratila a v rodine vládlo napätie. Z výpovede svedka E. S., ktorý bol bývalým kolegom navrhovateľa, súd zistil, že pod vplyvom medializácie prípadu sa už nechcel stretávať s navrhovateľom, nakoľko mu to podľa jeho vyjadrenia ako podnikateľovi škodilo. Obdobne svedkyňa K. X. vypovedala, že predtým žalobca pomáhal škole, ktorú navštevovala jeho dcéra, bol v školskom výbore, no po prepustení z väzby tieto vzťahy ochladli a zo žalobcu sa stal roztržitý a zádumčivý človek, akým predtým nebol. Aj svedok W. V. potvrdil, že v dôsledku trestného stíhania začali žalobcu známi ignorovať, a nemohol si kvôli tomu nájsť zamestnanie.

Súd má potom za to, že vyššie uvedené výpovede svedkov preukazujú, že došlo k narušeniu dobrej povesti a občianskej cti navrhovateľa a opovrhnutiu zo strany jeho okolia, narušeniu kontaktov a kladných vzťahov k tretím osobám. Tiež v oblasti rodinného života došlo stratou dôvery blízkych osôb k osobe žalobcu k narušeniu ich vzájomných vzťahov.

Súd poznamenáva, že predmetné trestné stíhanie vyvolalo medializáciu prípadu a záujem spoločnosti o osobu navrhovateľa, pričom je potrebné uviesť, že navrhovateľ voči obvineniam týkajúcich sa jeho súkromného života prakticky nemal možnosť ako oponovať zvrejneným informáciam a očierňovaniu jeho osoby. Medializácia bezpochyby vznikla v príčinnej súvislosti s trestným stíhaním, ktoré bolo prezentované ako senzácia, bez možností navrhovateľa vyjadrovať sa k svojej osobe, čím sa navodil dojem o navrhovateľovi ako o človeku z kriminálního prostredia, ktorý porušuje zákon a v dôsledku čoho klesla jeho dobrá povesť nielen u jeho známych, ale aj u najbližších rodinných príslušníkov, ako to potvrdili svedkovia. Je potom nepochybne v konaní preukázané, že navrhovateľ utrpel morálnu ujmu za psychické a fyzické utrpenie a strádanie počas trestného stíhania od 02. 03. 1999 do 15. 08. 2008 a došlo k poškodeniu jeho povesti a sťaženiu spoločenského uplatnenia v spoločenskom, občianskom a pracovnom postavení.

Čo sa týka priznania samotnej výšky náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 100 000 Eur a 200 000 Eur, súd vychádzal z § 136 OSP, podľa ktorého ak možno výšku nárokov zistiť len s nepomernými ťažkosťami alebo ak ju nemožno zistiť vôbec, určí ju súd podľa svojej úvahy. Súd potom svoje úvahy oprel o komparatívnu metódu a proporcionalitu vyplývajúcu z Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Čo sa týka použitej proporcionality pri priznaní finančnej náhrady súd svoju úvahu smeroval k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej „Dohovor“). Všeobecne známou je tá skutočnosť, že jednotlivé ľudské práva a slobody daného Dohovoru sú rozčlenené vzostupne od spoločensky najdôležitejších, resp. „najcenejších“. Zo systematiky Dohovoru vyplýva, že nepochybne najdôležitejším ľudským právom je právo na život, ktoré zakotvuje čl. 2.

Za ním nasledujúce je to v čl. 3 právo nebyť mučený (zákaz mučenia), čl. 4 zákaz otroctva a nútenej práce, čl. 5 právo na slobodu a bezpečnosť, čl. 6 právo na spravodlivé súdne konanie, čl. 7 uloženie trestu výlučne na základe zákona, čl. 8 právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života, čl. 9 sloboda myslenia, svedomia a náboženstva, čl. 10 sloboda prejavu, čl. 11 sloboda zhromažďovania a združovania, čl. 12 právo uzavrieť manželstvo, čl. 13 právo na účinný prostriedok nápravy, čl. 14 zákaz diskriminácie, čl. 15 odstúpenie vo výnimočných situáciách, čl. 16 obmedzenia politickej činnosti cudzincov. Súd má za to, že jednotlivé práva nasledujúce po sebe a usporiadané v na seba nadväzujúcich článkoch, sú nepochybne zoradené podľa spoločenskej vážnosti a dôležitosti (odvíjajúce sa od hodnoty ľudského života).

V predmetnom usporiadaní dôležitostí jednotlivých práv sa ochrana súkromia nachádza na 4. mieste.

Ak si vezmeme proporčne porovnanie k hodnote života alebo ochrany súkromia či slobody prejavu v zmysle predmetného Dohovoru je ochrana osobnej slobody v oscilácii medzi predmetnými chránenými záujmami. Súd preto pri náhrade nemajetkovej ujmy posudzoval obdobné prípady, a teda použil komparatívnu metódu. V danej súvislosti súd poukazuje na nález Ústavného súdu SR vo veci Ćentéš, ktorému súd priznal nemajetkovú ujmu 60 000 Eur a to z dôvodu, že nebol prezidentom SR menovaný do funkcie generálneho prokurátora, čo je podľa úvahy súdu oveľa nižší zásah do základných práv a slobôd ako pozbavenie osobnej slobody, poškodenie ľudskej dôstojnosti a zhoršenie zdravia v príčinnej súvislosti s trestným stíhaním.

Takisto nemožno prehliadnuť prípady, kedy za porušenie slobody prejavu a zásahu do osobnostných práv a súkromia sťažovateľa bol napríklad denník SME povinný uhradiť navrhovateľovi sumu 100 000 Eur za predmetný článok „Súdili disidentov, sú na Najvyššom súde“ alebo denník Pravda bol povinný uhradiť navrhovateľovi takisto sumu 100 000 Eur za článok „Súdna rada ako telenovely“ či spoločnosť Perex za viacero článkov a karikatúr v denníku Pravda bola povinná uhradiť sumu 99581 Eur.

V daných prípadoch súd poukazuje na skutočnosť, že osobná sloboda je v zmysle proporcionality jednotlivých práv usporiadaných Dohovorom na oveľa vyššom a cennejšom postavení ako práva, ktoré

boli predmetom finančného odškodenia v uvedených prípadoch. Súd uvádza, že nielen samotné trestné stíhanie, ale aj domáhanie sa svojích práv na náhradu nemajetkovej ujmy je dlhotrvajúci proces, ktorý v príčinej súvislosti s nezákonným stíhaním traumatizuje každého, kto bol neoprávnene vzatý do väzby a trestne stíhaný, čo súd takisto zohľadnil pri určovaní výšky finančného zadosťučinenia. V danom prípade súd zdôrazňuje, že došlo k závažnému zásahu do osobnostnej a súkromnej sféry navrhovateľa, tak ako to bolo opísané vyššie a z týchto všetkých hľadísk súd považoval náhradu nemajetkovej ujmy za vytrpené útrpapy od 02. 03. 1999 do 15. 08. 2008 vo výške 200 000 Eur ako dvojnásobok toho čo bolo predmetnými vyššie opísanými rozhodnutiami priznané za primerané.

Za poškodenie povesti a sťaženie spoločenského uplatnenia v spoločenskom, občianskom a pracovnom postavení je podľa úvahy súdu primeraným odškodnením suma 100 000 Eur. Je potrebné podotknúť, že súd pri určovaní výšky odškodnenia pri vzniku nemajetkovej ujmy zvažoval osobitosti a jedinečnosť dôsledkov, ktoré vznikli žalobcovi v priebehu a v súvislosti s nezákonným trestným stíhaním. Súd pri zvažovaní náhrady nemajetkovej ujmy sa opätovne oboznámil s obdobnými prípadmi ako Paletič c. SR, sťažnosť č. 39359/98 z 22. 06. 2004 alebo Kučera c. SR, sťažnosť č. 48666/99 zo 17. 07. 2007 z 22. 06. 2004 a následnou komparáciou zistil, že v týchto prípadoch trestné stíhanie bolo neporovnateľne kratšie. Z ohľadom na špecifickosť okolností a dôsledkov vyššie spomínaných súd uvážil, že suma 100 000 Eur je v danom prípade primeraným zadosťučinením s ohľadom na utrpenie povesti navrhovateľa v rodine, práci, v okruhu blízkych známych a širokej verejnosti ako aj potencionálnej nemožnosti zamestnať sa.

Podľa § 517 ods. 1 OZ dlžník, ktorý svoj dlh riadne a včas nesplní, je v omeškaní. Ak ho nesplní ani v dodatočnej primeranej lehote poskytnutej mu veriteľom, má veriteľ právo od zmluvy odstúpiť; ak ide o deliteľné plnenie, môže sa odstúpenie veriteľa za týchto podmienok týkať aj len jednotlivých plnení.

Podľa § 517 ods. 2 OZ ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis.

Z ústavného nálezu ČR II. ÚS 1612/09 zo dňa 23. 02. 2010, ktorý poukazuje na rozsudok Najvyššieho súdu ČR 25 Cdo 2060/2001 zo 24. 04. 2003 vyplýva, že štát je povinný nahradiť škodu najneskôr do 6 mesiacov odo dňa, keď si poškodený riadne uplatnil nárok podľa § 9 a nasl. z. č. 58/1969 Z. z.. Uplynutím tejto lehoty, nie uplynutím lehoty stanovenej v nároku, ocitá sa štát ako dlžník zo zodpovednostného záväzkovo-právneho vzťahu v omeškaní, a tak odo dňa nasledujúceho po uplynutí lehoty je povinný zaplatiť poškodenému úrok z omeškania. Súd mal potom za to, čo sa týka úroku z omeškania z reálne vzniknutej škody vo výške 15 153 Eur (14 517 Eur ako náhrada za stratu na zárobku za obdobie od 01. 03. 1999 do 31. 07. 2008, 163 Eur a 473 Eur ako náklady obhajoby v trestnom konaní zaplatené obhajcom JUDr. Lacekovi a JUDr. Ľalíkovej), že štát mal povinnosť nahradiť škodu a uplynutím 6 mesačnej lehoty sa štát ako dlžník dostal do omeškania. Úrok z omeškania tak súd priznal žalobcovi v zmysle ústavného nálezu ČR II. ÚS 1612/09 zo dňa 23. 02. 2010, ktorý poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR 25 Cdo 2060/2001, v zmysle § 517 OZ a nariadenia vlády 87/1995 Z. z. vo výške úroku z omeškania 6 % ročne od dátumu 11. 05. 2009, t. j. odkedy sa žalovaná dostala po uplynutí 6-mesačnej lehoty na prerokovanie nároku do omeškania.

Ćo sa týka uplatneného nároku na úrok z omeškania z náhrady nemajetkovej ujmy, súd sa stotožnil s argumentami odporcu a má za to, že v zmysle rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/185/2011 povinnosť zaplatiť nemajetkovú ujmu vzniká až na základe súdneho rozhodnutia a od momentu vynesenia rozhodnutia sa odporca dostáva do omeškania so splatením predmetného dlhu, a preto súd priznal 5 % ročný úrok z omeškania zo sumy 300 000,00 Eur od 09. 05. 2016 do zaplatenia a v prevyšujúcej časti súd konanie zamietol.

Z dôvodu viacerých nárokov uplatnených v konaní, súd podľa § 151 ods. 3 OSP rozhodol, že o trovách konania bude rozhodnuté po právoplatnosti rozsudku

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je prípustné podať odvolanie v lehote do 15 dní odo dňa jeho doručenia, písomne vo vyhotovení dvojmo na tunajší súd.

V odvolaní musí byť uvedené, kto ho robí, ktorému súdu je určené, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, ktorej veci sa týka, v akom rozsahu ho napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup okresného súdu považuje za nesprávny, čoho sa odvolateľ domáha (ako má odvolací súd rozhodnúť), uviesť dátum a podpis. Odvolanie treba predložiť v dvoch rovnopisoch, inak súd zhotoví kópie na trovy odvolateľa.
Odvolanie možno odôvodniť len tým, že:
a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 O.s.p.,
b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy,
d) súd prvého stupňa dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam na základe vykonaných dôkazov,
e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a - sa týkajú podmienok konania, vecnej príslušnosti súdu, vylúčenia sudcu, v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci samej, odvolateľ nebol poučený podľa § 120 ods. 4 O.s.p., odvolateľ bez svojej viny nemohol predložiť alebo označiť dôkazy do rozhodnutia súdu prvého stupňa),
f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľný rozsudok, môže oprávnený podať návrh na exekúciu podľa zákona č. 233/1995 Z. z. Exekučný poriadok, v znení neskorších predpisov.